

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 20 december 2013 betreffende de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap

Samenvatting

Dit decreet heeft tot doel om de categorieën in het decreet van 20 december 2013 betreffende de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap aan te passen aan de maatschappelijke evolutie. Het betreft de introductie van enkele nieuwe categorieën, het updaten van enkele bestaande en het schrappen van enkele categorieën die eigenlijk niet zo goed passen binnen de focus van deze Cultuurprijzen en waarvoor andere kanalen allicht meer relevant zijn.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Het dossier heeft betrekking op het beleidsveld Cultuur, meer bepaald ISE A, 'beleidswerking en internationaal beleid ondersteunen'. De uitreiking van de Vlaamse Cultuurprijzen is onderdeel van strategische doelstelling A.3, 'inspelen op opportuniteiten en het cultuurbeleid tijdig bijsturen'.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2020/423 van 24 november 2020.

De Vlaamse Regering keurde het ontwerp van decreet principieel voor de eerste maal goed op 11 december 2020.

De SARC bracht advies uit op 29 januari 2021. Op basis van dit advies worden volgende wijzigingen aan het op 11 december 2020 principieel goedgekeurde ontwerp aangebracht:

- Er wordt beslist de benaming van de 'Publieksprijs/Populair' aan te passen naar 'Publieksprijs'.
- De prijs voor 'Vormgeving en Architectuur' wordt aangepast naar 'Architectuur en Toegepaste Kunsten'. Met deze wijziging wordt de terminologie in lijn gebracht met het nieuwe Kunstendecreet.

Volgende adviezen werden niet meegenomen:

- De benaming 'Digitale Kunst' wordt niet omgezet naar 'Digitale Cultuur' en blijft als dusdanig behouden. Het zijn effectief kunstwerken en kunstenaars die met digitale technieken werken die we in de prijzen willen laten vallen.
- De cultuurprijs voor 'Opkomend Talent' behoudt zijn naam. Het is duidelijk welke de intenties zijn, van het in het leven roepen van dergelijke prijs.
- De cultuurprijs voor het 'Lokale Cultuurbeleid' verdwijnt. De argumentatie dat de lokale besturen verregaande autonomie hebben, blijft staan. We wensen de evaluatie van het bovenlokale cultuurdecreet af te wachten, om te oordelen of het toekennen van een prijs voor dit soort van initiatieven opportuun is.
- Ook wordt beslist het advies over de alternering niet te volgen. De motivatie voor de alternering tussen 'Circus' en 'Cultureel Ondernemerschap' werd reeds toegelicht en is nog eens te vinden in punt 2.A van deze nota. 'Opkomend Talent' en 'Digitale Kunst' worden gealterneerd omdat het twee nieuwe prijzen betreft en omdat deze ook de tijd moeten krijgen om als categorie te groeien. Ook de budgettaire impact mag niet uit het oog verloren worden en we geven de voorkeur aan volwaardige prijzen en niet, zoals geopperd in het advies, te werken met gehalveerde prijzengelden.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het uitreiken van de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap (Ultimas) is een jarenlange traditie. De Vlaamse Gemeenschap geeft een expliciete blijk van erkenning van en stimulans aan het werk van de laureaat, omwille van het culturele, cultuurhistorische, vernieuwende en maatschappelijke belang. De Cultuurprijzen weerspiegelen ook de beleidsopties en de inhoudelijke lijnen waarvoor de Vlaamse cultuuroverheid en het gevoerde beleid staan.

Daarnaast vervullen de Cultuurprijzen ook een maatschappelijke functie, door hun zeggingskracht voor de media en hun betekenis voor een publiek. Ze vormen daarom een communicatiemiddel van en over een cultuur(deel)sector en het Vlaamse cultuurbeleid als geheel.

De toekenning van de Cultuurprijzen wordt geregeld door het decreet van 20 december 2013 betreffende de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap. Dit decreet is echter aan een revisie toe. Cultuurbeleving is een steeds evoluerende beleving en bepaalde categorieën zijn nu niet vertegenwoordigd en andere bestaande categorieën komen misschien beter tot hun recht buiten de context van de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap.

Er worden drie nieuwe prijzen in het leven geroepen.

De Publieksprijs is erop gericht om personen of organisaties te kunnen belonen die moeilijk in andere categorieën ondergebracht kunnen worden. Dan denken we in eerste instantie aan exposities, spektakelvents, lichtshows, festivals, city-events, tentoonstellingen, musical, ... Al die zaken dragen bij aan de verbreding van cultuur en hebben dus hun plaats in deze nieuwe categorie. Oorspronkelijk was het de bedoeling om deze onderscheiding de naam Publieksprijs/Populair mee te geven, maar na advies van de SARC werd geopteerd om het woord 'Populair' te schrappen.

Er komen Cultuurprijzen voor 'Opkomend talent' en 'Digitale Kunst' die alternerend zullen uitgereikt worden. De Cultuurprijs voor 'Opkomend Talent' is erop gericht om mensen kansen te geven met hun werk in de kijker te lopen. De Cultuurprijs voor 'Digitale Kunst' zal zich focussen op alle vormen van kunst waar digitale technieken aan te pas komen (animatie, elektronische kunst, interactieve kunst, videokunst, Virtual Reality, Augmented Reality, ...). Op die manier kunnen ook nieuwe technologieën in beeld gebracht en beloond worden.

Daar waar 'Vormgeving' en 'Architectuur' in het verleden nog alternerende categorieën waren, worden die nu samengevoegd tot één Cultuurprijs en, volgens het advies van de SARC, wordt de terminologie in lijn gebracht met het nieuwe Kunstendecreet. Deze Cultuurprijs zal door het leven gaan als 'Architectuur & Toegepaste Kunsten'. Een samenvoeging komt er ook voor de Cultuurprijzen 'Roerend Erfgoed' en 'Immaterieel Erfgoed'. De categorie 'Film' wordt aangepast naar 'Film & Visuele Media', teneinde ook (mini)series, documentaires, reportages, tv-formats, ... te kunnen toelaten.

De focus dient echt gelegd te worden op cultuur en de expressie daarvan. De categorie 'Lokaal Cultuurbeleid', omdat de Vlaamse regering verregaande autonomie verleend heeft aan de lokale besturen, zodat deze prijs niet meer tot zijn recht komt binnen dit decreet.

Tenslotte laten we ook de categorieën 'Cultureel Ondernemerschap' en 'Circus' alterneren. 'Circus' is nu al een alternerende categorie met 'Lokaal Cultuurbeleid', maar die laatste prijs wordt zoals gezegd geschrapt. We willen initiatieven rond 'Circus' blijven valideren, maar we alterneren vanaf nu met 'Cultureel Ondernemerschap'. Een circus is een onderneming, waardoor we het helemaal zouden kunnen onderbrengen bij Cultureel Ondernemerschap. Maar wegens de specificiteit van de circussector (met onder andere een eigen decreet) willen we deze om het jaar blijven valideren met een eigen Cultuurprijs.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Dit artikel wijzigt artikel 2 van het decreet van 20 december 2013 betreffende de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap. Volgende wijzigingen worden doorgevoerd:

- Worden toegevoegd als nieuwe categorie:
 - Publieksprijs
 - Opkomend Talent
 - Digitale Kunst
- Worden gewijzigd als categorie:
 - Architectuur & Toegepaste Kunsten
 - Roerend & Immaterieel Erfgoed
 - Film & Visuele Media
- Worden alternerend uitgereikt
 - Circus & Cultureel Ondernemerschap
 - Opkomend Talent en Digitale Kunst
- Wordt geschrapt als categorie:
 - Lokaal Cultuurbeleid

Artikel 3

Dit decreet zal ingaan vanaf de toekenning van de Cultuurprijzen in 2021 (uitreiking 2022).

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er wordt netto één extra prijs uitgereikt. De waarde wordt bepaald door de Vlaamse Regering, conform artikel 3 van het decreet van 20 december 2013 betreffende de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap. Op dit moment bedragen deze prijzen 10.000 euro, met uitzondering van de prijs voor Algemene Culturele Verdienste. Die laatste is 20.000 euro waard.

De recurrente meerkost van 10.000 EUR zal worden opgevangen binnen de beschikbare middelen op het begrotingsartikel HBO-1HBX2AD-WT.

Op 26 oktober 2020 verleende de Inspectie Financiën een gunstig advies binnen de beschikbare kredieten.

Het advies van de SARC heeft geen invloed op de budgettaire impact.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit decreet heeft geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en Brussel.

4. VERDER TRAJECT

Na de tweede principiële goedkeuring van dit decreet, zal advies ingewonnen worden bij de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 20 december 2013 betreffende de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Minister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management,

Jan JAMBON

Bijlagen:

- Het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 20 december 2013 betreffende de Cultuurprijzen van de Vlaamse Gemeenschap;
- De memorie van toelichting;
- Het advies van de SARC van 29/01/2021;